

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 2/2012 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä (yritysten sisällä siirtyviä koskeva direktiivi)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 20 päivänä tammikuuta 2012 lähettänyt jatkokirjelmän 1. SM 11.01.2012 asiassa U 36/2010 vp sosiaali- ja terveysvaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Mirkka Mykkänen, sisäasiainministeriö
- hallitusneuvos Liisa Heinonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- hallitusneuvos Marja-Terttu Mäkiranta, sosiaali- ja terveysministeriö.

Viitetiedot

Valiokunta on aikaisemmin antanut asiasta lausunnon StVL 15/2010 vp.

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Ehdotus koskee kolmansien maiden kansalaisten maahantulon, työnteon ja oleskelun edellytyksiä yrityksen sisäisen siirron perusteella sekä tarvittavien lupien myöntämismenettelyjä. Ehdotuksessa säädetään myös edellytyksistä, joiden mukaisesti kolmannen maan kansalainen voisi oleskella ja tehdä työtä yrityksen sisäisen siirron puitteissa toisessa jäsenvaltiossa.

Ehdotuksen soveltamisala kattaisi kolmansiin maihin sijoittautuneiden yritysten sisäisen siirron saaneet lähetetyt johtajat, asiantuntijat tai korkeakoulututkinnon suorittaneet harjoittelij

jat. ICT-direktiiviehdotuksen soveltamisalan ulkopuolelle on direktiivineuvotteluissa rajattu lähetetyt vuokratyöntekijät riippumatta siitä, kenen palveluksessa (työvoiman vuokrausyritys tai muu satunnaisesti vuokrausta harjoittava taho) lähetetty ICT-työntekijä on. Lupaa ei myönnettäisi niille kolmansien maiden työntekijöille, jotka tekevät työtä työnvälitys-, työvoiman vuokraus- tai muille yrityksille, jotka tarjoavat työvoimaa työskentelemään toiseen yritykseen sen johdon ja valvonnan alla.

Ehdotuksen soveltamisalan ulkopuolelle on jätetty kolmansien maiden työntekijät, jotka

EU:n alueelle sijoittautunut yritys lähettää työhön toiseen jäsenmaahan. Lisäksi direktiivin soveltamisalan ulkopuolella ovat ne kolmansien maiden kansalaiset, jotka hakevat lupaa oleskella jäsenvaltiossa direktiivissä 2005/71/EY tarkoitetuina tutkijoina tutkimushankkeen suorittamiseksi. Sisäisen siirron saaneisiin ei saisi soveltaa työvoiman saatavuusharkintaa. Ehdotuksessa on asetettu direktiivin soveltamisalaan kuuluville tahoille työsuhteen kestoa koskeva vaatimus ennen sisäistä siirtoa.

Valtioneuvoston kanta

Suomella on direktiiviin yleisvarauma. Suomi kannattaa direktiiviehdotuksen perustavoitetta

rakentaa yhteisön tasolla selkeämpi lupajärjestelmä. Ehdotus ei kuitenkaan selkeyttäisi Suomessa jo voimassa olevaa lupajärjestelmää. Esi-tykseen sisältyy monia työoikeudellisia sekä sosiaaliturvaan liittyviä ongelmakohtia.

Suomi kannattaa direktiivin yleistä tavoitetta parantaa talouden kilpailukykyä helpottamalla yritysten sisäistä osaamisen siirtämistä sekä EU:hun että EU:n sisällä. Kansallisesti on tärkeää varmistaa, että työvoiman maahanmuutossäännösten liian pitkälle viedyn harmonisoinnin lopputuloksena ei synny joustamatonta ja kansallisia järjestelmiä mutkistavaa yhteisösäntelyä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on direktiiviehdotuksesta aiemmin antamassaan lausunnossa (StVL 15/2010 vp) kiinnittänyt huomiota siihen, miten unionilainsäädäntö asteittain heikentää Suomen asumisperusteista sosiaaliturvaa. Direktiiviehdotuksen perusteella yrityksen sisällä siirtyville johtajille, asiantuntijoille ja korkeakoulututkinnon suorittaneille harjoittelijoille tulee oikeus asumisperusteisiin etuuksiin, kuten sosiaalivakuutukseen ja julkisiin terveyspalveluihin, vaikka he eivät asu Suomessa. Vaikka ehdotettu direktiivi koskee hyvin rajattua työntekijäjoukkoa ja vaikka sen perusteella Suomeen siirtyy todennäköisesti vähän ulkomaista työvoimaa, on se kuitenkin jälleen yksi poikkeus asumisperusteiseen sosiaaliturvaan. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitääkin edelleen tärkeänä, että Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvajärjestelmän jatkuvuus turvataan kehitettäessä Euroopan unionin lainsäädäntöä.

Direktiiviehdotuksen mukaan yhdenvertainen kohtelu edellyttää, että yrityksen sisällä siirtyvät kuuluvat Suomen työeläkejärjestelmään

poikkeuksetta. Nykyisin kolmannesta maasta Suomeen ulkomaisen työnantajan palvelukseen enintään kahdeksi vuodeksi lähetetyt työntekijät on vapautettu vakuuttamisvelvollisuudesta. Lisäksi ulkomainen työnantaja voi hakemuksesta saada vapautuksen työeläkevakuuttamisesta, jos työskentely kestää kahdesta viiteen vuoteen ja jos työeläketurva on järjestetty muualla. Valiokunta pitää tärkeänä, että ulkomailta Suomeen tulevien työeläkevakuuttamisesta huolehditaan. Työntekijöiden yhdenmukainen kohtelu ei kuitenkaan edellytä, että Suomessa otetaan eläkevakuutus työntekijälle, jolle työnantaja on järjestänyt eläkevakuutuksen muualla. Tämän vuoksi valiokunta pitää perusteltuna pyrkimystä säilyttää työeläkelainsäädäntö tältä osin nykyisenä.

Lausunto

Lausuntonaan sosiaali- ja terveysvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa edellä esitetyn huomautuksin valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 29 päivänä helmikuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Juha Rehula /kesk	Sanna Lauslahti /kok
vpj.	Anneli Kiljunen /sd	Lasse Männistö /kok
jäs.	Outi Alanko-Kahiluoto /vihr	Hanna Tainio /sd
	Sanni Grahn-Laasonen /kok	Lenita Toivakka /kok
	Laila Koskela /ps	Anu Vehviläinen /kesk
	Merja Kuusisto /sd	Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Esko Salo.